

มติชน

วันพฤหัสบดีที่ 6 กันยายน พุทธศักราช 2544

ความเคลิบเคลิ้ม‘ท้วงท่า’ บดบัง‘น้ำยา’

วรากรณ์ สามโกเศศ

สุกฤษฎีกาเสนาบดีราชบัณฑิตยสถาน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้ช่วยงานประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์ เมื่อกว่า 20 ปี มาแล้วได้ทำให้ประโยชน์ซึ่งดั่งก้องโลก เพราะสะท้อนความเป็นจริงของชีวิตอยู่ไม่น้อย ประโยคนั้นก็คือ **"STYLE IS MORE IMPORTANT THAN SUBSTANCE"** ("ท้วงท่า" สำคัญกว่า "น้ำยา")

บ่อยครั้งในชีวิตที่เราเห็นคนที่เรารู้จักก่อนข้างคิดว่าไม่มี "น้ำยา" ตักท่าให้ แต่เหตุใดคนถึงเชิบเข้าบ้านนักหนา ว่ามี "น้ำยา" เสียที่อะไร หรือในงานด้านการเมือง บ่อยครั้งที่เราเห็นคนทำ ไม่มีอะไรเป็นเรื่องเป็นราว แต่ผู้คนเห็นว่ายิ้มยอเพราะถูกทำให้เคลิบเคลิ้มโดย "ท้วงท่า"

คงจะเป็นเช่นนี้กระมัง อาชีพ DR.SPIN (ผู้เชี่ยวชาญด้าน "การหมุน" หรือคำแสดงเรียกผู้มีความสามารถในการจัดการด้านประชาสัมพันธ์ให้ "หมุน" ไปในทิศทางที่ต้องการ) จึงมีผลตอบแทนที่สูงยิ่งและเป็นที่ยอมรับของสังคมของนักการเมือง โดยเจ้าคำ รับสมัยใหม่คนหนึ่งก็คือสมาชิกทีมงานของประธานาธิบดีคลินตัน ซึ่งนายกรัฐมนตรีโทนี่ แบลร์ ได้เอาวิธีการเดียวกันมาใช้อย่างได้ผลยิ่ง เมืองไทยในปัจจุบันก็มี DR.SPIN เพียงแต่เป็นเรื่องลับไม่มีการเปิดเผยโฆษณา จะไม่แปลกใจเลยหา DR.SPIN ของไทย ไม่ใช่คนไทย

พูดไปทำไมมีการจัด "เวิร์กช็อป" ที่เราเห็นกันแทบทุกสัปดาห์ใน ๘ เดือนแรกของรัฐบาลทักษิณ ก็คือวิธีการหนึ่งของการสร้าง

เวทีเพื่อให้ "ท้วงท่า" ได้แสดงอิทธิฤทธิ์ การแสดงบทบาทของนายกฯ ทักษิณในฐานะ CEO คัดสินใจฉับไว เฉียบขาดก็คือ "ท้วงท่า" (กรณีถ้าลิเจียที่ทบทวนบอกว่าวิกฤตเศรษฐกิจไทยจะหลุดพ้นเพราะทองคำที่พบนับมีไม่เบา) ซึ่งสามารถทำให้คนเคลิบเคลิ้มไปว่าสิ่งที่ประชุมกันนั้นคือการแก้ไขปัญหา ซึ่งโดยแท้จริงแล้วเป็นเพียงแต่เป็นการ

หาหรือ(หรือบ่อยครั้งที่เป็นการ "มาตั้ง") และตกลงว่าจะลงมือแก้ไขกันอย่างไรเท่านั้น การแก้ไขหรือ "น้ำยา" จริงๆ ยังมีได้เกิดขึ้นแต่อย่างใด ณ ที่ประชุมนั้น นี่แหละคือความฉลาดในการหาประโยชน์จากกรณีว่า "ท้วงท่า" สำคัญกว่า "น้ำยา"

อย่าลืมว่าการสร้าง "น้ำยา" หรือการทำให้เกิดมรรผลจริงจึงขึ้นเริ่มมีก่อกำทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาเสมอ เพราะทุกการแก้ไขปัญหาก็ทำให้มีผู้ได้และผู้เสีย โดยผู้ได้นั้นจะอยู่เรื่อยๆ แต่ผู้เสียจะนำไปสู่การเสียดุลและนโยบายทางการเมือง การสร้าง "น้ำยา" จึงต้องการคนที่มีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง อาจไม่พูดคำหวาน มี "หนี่" กับผู้คนอื่นไม่มากนัก แต่ไม่กลัวเสียดุลและนโยบาย พวกกลัวเสียดุลและนโยบายนั้นก็มีโอกาสทำให้เกิด "น้ำยา" จริงจึงได้ขาย ดังนั้น "ท้วงท่า" จึงเป็นสิ่งที่เราไม่ควรมองข้ามโดยเฉพาในยุคการเมืองปัจจุบันที่วิธีสื่อสารการตลาด เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญยิ่ง

การที่นายกฯ ทักษิณ บอกเราว่าวิกฤตเศรษฐกิจเป็นเรื่องแก้ไขไม่ยาก ท่านมีวิชาเศษที่เป็น QUICK FIX (แก้ไขได้ฉับพลัน) พวกเราไม่ต้องเจ็บปวด ไม่ต้องมีปฏิรูป อยู่เฉยๆ เชื่อฟังท่านอย่ามาพูดขัดแย้งเพราะรู้ไม่จริงอย่า "เล่นการเมือง" ท่านจะให้หลายๆ สิ่ง และในเวลาไม่นานความยากจน จะหมดสิ้นไปจากแผ่นดินนี้ ฯลฯ ก็คือการทำให้เราเคลิบเคลิ้มสบายใจ และนี่ก็คือการสร้าง "ท้วงท่า" อันหนึ่งอย่างทำให้บดบังความจริงอันเจ็บปวดว่าในโลกนี้ ไม่มี QUICK FIX จะมีก็แต่การเผชิญหน้ากับความจริงว่าวิกฤตเศรษฐกิจของเราที่ต่อค้ำว่าจะรุนแรง ชิดเขี้ยว ต้องใช้ชาวม และกระบวนการอันยาวนานของการปฏิรูปปรับตัว และการร่วมกันต่อสู้อย่างไม่อยู่เฉยของประชาชนทุกคน และเมื่อมันแหละ "น้ำยา" จึงจะเกิดขึ้นและพวกเราจะกลับเข้าสู่ความเป็นปกติของเศรษฐกิจ

คราวนี้ "ท้วงท่า" บดบังการทำให้เกิด "น้ำ

ยา" เชียงนี้จะไม่เป็นผลคือการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแต่อย่างใด อาจเป็นผลดี ในด้านการเมืองแก่รัฐบาลในเวลาสั้น แต่ถ้าหากรัฐบาลไม่สามารถดูแลปัญหาเศรษฐกิจไปได้บ้างก่อนที่ประชาชนผู้มีได้กินแถบตลอดเวลานั้นขึ้นจากความเคลิบเคลิ้มแล้วปัญหาความรุนแรงของความไม่พอใจที่สัญญาเหล่านั้นไม่เกิดขึ้นจริงจะปะทุขึ้น

หกเดือนที่ผ่านมา ของการสร้างความเคลิบเคลิ้มในโครงการ POPULIST ("30 บาทต่อไร่" เงินกองทุนหมู่บ้าน พักหนี้เกษตรกร ธนาคารเพื่อประชาชน ให้เงินชดเชยน้ำมันแก่หลายอาชีพ เดือนละนับร้อยล้านบาท) อย่างพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้เสียดุลและนโยบายทางการเมืองที่จะสู่คดี "ซุกหุ้น" อ่อนแอลงไป ทำให้มีการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจอย่างจริงจังไม่มากนัก

หกเดือนที่ผ่านมาแทบไม่มีการเสนอพระราชบัญญัติใหม่ไม่มีการตัดสินใจเรื่องท่อข้ามทะเล ไม่มีการตัดสินใจเรื่องโรงไฟฟ้าบ้านกรูด ไม่ตัดสินใจเรื่องอนุญาตเลี้ยงกุ้งในนาข้าว ไม่ขยับยอดกฎหมายล้มละลายให้แน่นขึ้นเพื่อปรับโครงสร้างธุรกิจและอุตสาหกรรม ไม่มีแผนการปรับอุตสาหกรรมและแผนการปรับปรุงภาคเกษตรกรที่ชัดเจน ไม่ตัดสินใจเรื่องแผนปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ (เรื่องที่จะทำให้วันวายและกระแทกคะแนนนิยมได้มาก) ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ได้จัดให้มีแผนกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่

รัฐบาลได้สร้างความเป็นเอกภาพของนโยบายการคลังของกระทรวงการคลังและนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าชมเชย แต่ก็ล่าช้าไปพอควร แต่ยิ่งเร็วกว่าการสร้างกรอบบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่เพิ่งทำสำเร็จไปเมื่อครั้งประชุมที่เชียงใหม่เมื่อเดือนที่แล้วนี้เอง ความสับสนของนโยบายเศรษฐกิจมหภาค จึงเกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 5 เดือนก่อนหน้านั้นและอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้มองข้ามการมีแผนกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ไป

การวางใจการส่งออกมากเกินไป (คาดคะเนว่าจะขยายตัวในไตรมาสแรกร้อยละ 10 ปรับลงมา เป็นร้อยละ 7 และล่าสุดคาดว่าอาจหดตัวถึงร้อยละ 7) กับการพึ่งพิงการเร่งการใช้จ่ายงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้ไม่มีแผนกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วง 6 เดือนของรัฐบาล ซึ่งเป็นตัวช่วยค้ำอำนาจซื้อที่หายไปจากการที่มูลค่าการส่งออกลดลงอย่างชวชาบและเป็นเหตุให้อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจลดลงไปอย่างน่าใจหายจากที่ประมาณการไว้ในไตรมาสแรกร้อยละ 4-5 เหลือร้อยละ 1.8 หรืออาจลงไปถึงร้อยละ 1.5 ก็เป็นไปได้ (เทียบกับร้อยละ 4.5 ของปีก่อน)

การสร้างความหวังเพื่อให้ประชาชนมีกำลังใจเป็นเรื่องที่ดี แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่ใช่บนพื้นฐานของความเคลิบเคลิ้ม เพราะความเคลิบเคลิ้มนั้นเป็นเรื่องของ “ท้วงท่า” ไม่ใช่ “น้ำยา” ซึ่งเป็นของจริงแท้ที่จะช่วยให้เราหลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ในฐานะที่เราเป็นมนุษย์ที่บูชาสิ่งที่เป็นของจริง เราต้องพยายามช่วยกันทำให้ “น้ำยา” สำคัญกว่า “ท้วงท่า” ให้จงได้